

**กสม. เผยเรื่องร้องเรียนปี 62 – การละเมิดสิทธิในกระบวนการยุติธรรมถูกร้องเรียนมากที่สุด
หน่วยงานที่ถูกร้อง ได้แก่ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมราชทัณฑ์ และ กอ.รมน. ภาค 4 ส่วนหน้า**

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) เปิดเผยสถิติเรื่องร้องเรียนการละเมิดสิทธิมนุษยชน ตั้งแต่เดือนมกราคม – ธันวาคม 2562 ว่า มีการร้องเรียนเข้ามาจำนวน 727 เรื่อง ประเด็นสิทธิที่ร้องเรียนมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่

อันดับที่ 1 สิทธิในกระบวนการยุติธรรม คิดเป็นร้อยละ 29 เช่น กรณีกล่าวอ้างว่าเจ้าหน้าที่ทำร้ายผู้ต้องหาหรือผู้ต้องสงสัยระหว่างการจับกุม การไม่แสดงหมายจับ ไม่แจ้งสิทธิผู้ต้องหาหรือดำเนินคดีล่าช้า ผู้ต้องขังในเรือนจำได้รับการปฏิบัติไม่เป็นธรรมหรือต้องอาศัยอยู่ในสภาพเรือนจำแออัด ไม่มีสุขอนามัย เป็นต้น หน่วยงานที่ถูกร้องว่าละเมิดสิทธิ ได้แก่ หน่วยงานในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ หน่วยงานในสังกัดกรมราชทัณฑ์ และกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) ภาค 4 ส่วนหน้า ตามลำดับ

อันดับที่ 2 การเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม คิดเป็นร้อยละ 16 เช่น กรณีการกำหนดคุณสมบัติตำแหน่งพนักงานส่วนท้องถิ่นไม่ตรงกับมาตรฐานกำหนด มหาวิทยาลัยไม่อนุญาตให้นักศึกษาแต่งกายตามเพศสภาพ และการกำหนดคุณสมบัติห้ามผู้ติดเชื้อ HIV เข้ารับราชการตำรวจ โดยหน่วยงานที่ถูกร้อง ได้แก่ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

อันดับที่ 3 สิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล คิดเป็นร้อยละ 12 เช่น กรณีนักเรียนถูกบังคับตัดทรงผมที่ไม่เป็นไปตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด การขอให้ลบประวัติอาชญากรรมของเด็กและเยาวชนจากทะเบียนประวัติอาชญากร และนักปกป้องสิทธิมนุษยชนถูกคุกคาม โดยหน่วยงานที่ถูกร้อง ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ขณะที่ กสม. มีเรื่องร้องเรียนทั้งเรื่องที่ยังค้างและเรื่องที่ร้องเรียนใหม่ในปี 2562 ที่ต้องพิจารณาจำนวนทั้งสิ้น จำนวน 912 เรื่อง และได้จัดทำรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนแล้วเสร็จลงจำนวน 499 เรื่อง นอกจากนี้ กสม. ยังได้จัดทำข้อเสนอแนะมาตรการเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนเชิงระบบไปยังรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อีกจำนวน 4 เรื่อง

สำหรับรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน จำนวน 499 เรื่องในปี 2562 นั้น ประเด็นสิทธิ 3 อันดับแรก อันดับที่ 1 ได้แก่สิทธิชุมชน คิดเป็นร้อยละ 26.45 เช่น ประชาชนไม่มีส่วนร่วมในกระบวนการรับฟังความคิดเห็นในการดำเนิน โครงการพัฒนาของรัฐหรือเอกชนที่ได้รับสัมปทานจากรัฐ และชุมชนได้รับผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและความเป็นอยู่จากโครงการดังกล่าว อันดับที่ 2 ได้แก่ สิทธิในชีวิตและร่างกาย คิดเป็นร้อยละ 24.65 เช่น เจ้าหน้าที่ทหารซ้อมทรมานบุคคลผู้ต้องสงสัยในระหว่างถูก

ควบคุมตัว และอันดับ 3 ได้แก่ สิทธิของบุคคลในทรัพย์สิน เช่น กรณีพื้นที่สาธารณะประโยชน์ทับที่ดินของประชาชน และการโต้แย้งสิทธิการครอบครองที่ดินของราษฎร คิดเป็นร้อยละ 11.62

ส่วนการจัดทำข้อเสนอแนะเพื่อเสนอต่อรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ 1) ข้อเสนอแนะการดำเนินงานด้านกระบวนการยุติธรรมจากการตรวจเยี่ยมสถานที่ควบคุมตัวผู้ต้องขังซึ่งเป็นสถานที่เสี่ยงต่อการละเมิดสิทธิมนุษยชน 2) ข้อเสนอแนะพนักงานจ้างเหมาบริการในหน่วยงานของรัฐไม่ได้รับความเป็นธรรม 3) ข้อเสนอแนะการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิผู้สูงอายุ และ 4) ข้อเสนอแนะการเข้าถึงระบบขนส่งสาธารณะของคนพิการ

ทั้งนี้ นายวัส ติงสมิตร ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กล่าวว่า ก่อน กสม. ชุดที่ 3 จะเข้ามารับหน้าที่ มีเรื่องการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่ดำเนินการเสร็จไปประมาณร้อยละ 10 คงค้างอยู่ร้อยละ 90 เมื่อ กสม.ชุดที่ 3 เข้ามารับหน้าที่เมื่อปลายเดือนพฤศจิกายน 2558 จนถึงสิ้นเดือนกรกฎาคม 2562 (หลังจากปฏิบัติหน้าที่ 3 ปี 8 เดือน) กสม. สามารถออกรายงานผลการตรวจสอบได้ร้อยละ 80 คงค้างอยู่ร้อยละ 20 ในระหว่างเดือนสิงหาคมถึงเดือนตุลาคม 2562 มีร่างรายงานผลการตรวจสอบที่ผ่านกระบวนการกลั่นกรองเสร็จและรอการพิจารณาจากที่ประชุม กสม. รวม 200 เรื่อง แต่ กสม. ไม่สามารถเปิดประชุมได้ เพราะมีกรรมการฯ ลาออก 2 คน ทำให้เหลือกรรมการฯ เพียง 3 คน ไม่ถึงกึ่งหนึ่ง คือ 4 คน ภายหลังจากที่มีการแต่งตั้งกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นการชั่วคราวเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2562 เป็นต้นมาจนถึงปลายเดือนธันวาคม 2562 กสม. สามารถพิจารณาให้ความเห็นชอบเรื่องร้องเรียนและร่างรายงานผลการตรวจสอบที่รอการพิจารณาได้ถึง 389 เรื่อง โดยสะสมเรื่องที่รอการพิจารณาในช่วงที่มีกรรมการไม่ครบจำนวนได้มากกว่าครึ่งของเรื่องร้องเรียนทั้งหมด ทำให้ปัจจุบันคงมีเรื่องร้องเรียนที่จะต้องดำเนินการอยู่ร้อยละ 10 นอกจากนี้ กสม. ชุดปัจจุบันยังเข้ามาช่วยริเริ่มและขับเคลื่อนงานสิทธิมนุษยชนในเชิงรุกเพื่อส่งเสริมการเคารพสิทธิมนุษยชนผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ การเปิดตัวคู่มือการเรียนรู้สิทธิมนุษยชนศึกษาขั้นพื้นฐาน 5 ช่วงชั้น สำหรับนักเรียนตั้งแต่ระดับปฐมวัย – มัธยมศึกษาตอนปลายที่จัดทำเสร็จอยู่ก่อนแล้ว โดยการขับเคลื่อนผ่านกลไกศูนย์ศึกษาและประสานงานด้านสิทธิมนุษยชนใน 6 ภูมิภาค ของ กสม. และ การสร้างแกนนำเครือข่ายเยาวชนคนรุ่นใหม่ให้รับรู้ เข้าใจ เท่าทัน และยืนเคียงข้างสิทธิมนุษยชน

“อย่างไรก็ดี ขอขอบคุณรัฐบาลที่ได้จัดทำและประกาศใช้แผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ตามหลักการชี้แนะของสหประชาชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ซึ่งได้ส่งผลทำให้ประเทศไทยเป็นประเทศแรกในภูมิภาคนี้ที่มีการจัดทำแผนปฏิบัติการดังกล่าว ตามที่ กสม. ได้มีข้อเสนอแนะไปก่อนหน้านี้ และวางระบบในการรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจาก กสม. ทั้งยังส่งต่อข้อเสนอแนะต่าง ๆ ไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อรับทราบและให้ความเห็น หรือชี้แจงในประเด็นปัญหา อันจะทำให้การคุ้มครองสิทธิของประชาชน รวมทั้งการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนในหลายเรื่องสามารถจัดการให้ลุล่วงได้โดยไม่ล่าช้า” นายวัส กล่าว

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

27 ธันวาคม 2562